

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA

z 5. júla 1983

(Jazyk konania: francúzština)

Biagio Valentini

proti

ASSEDIC, Lyon

**(Návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke z Tribunal de Grande Instance,
Lyon)**

(Sociálne zabezpečenie – Migrujúci pracovník – Prekrývanie starobných dôchodkov
a preddôchodkových dávok)

Vec 171/82

- 1. Sociálne zabezpečenie pre migrujúcich pracovníkov – Dávky – Vnútroštátne pravidlá proti prekrývaniu – Nevzťahuje sa na príjemcov dávok toho istého druhu vyplácaných v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 1408/71 – „Dávky“ toho istého druhu – Kritériá
(nariadenie Rady č. 1408/71, článok 12 ods. 2)*
- 2. Sociálne zabezpečenie pre migrujúcich pracovníkov – Dávky – Vnútroštátne pravidlá proti prekrývaniu – Nevzťahuje sa na príjemcov dávok toho istého druhu vyplácaných v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 1408/71– Dávky podľa dôchodkového systému zaručeného príjmu a dávky v starobe – Dávky rôzneho druhu – Odlišujúce kritériá
(nariadenie Rady č. 1408/71, článok 4 ods. 1 písmeno c, článok 12 ods. 2 a článok 46)*
- 3. Sociálne zabezpečenie pre migrujúcich pracovníkov – Dávky – Vnútroštátne pravidlá proti prekrývaniu – Uplatňovanie podľa článku 12 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 k dávkam rôznych druhov – Súlad s článkami 48 a 51 Zmluvy – Podmienky
(Zmluva o EHS, články 48 a 51; nariadenie Rady č. 1408/71, prvá veta článku 12 ods. 2)*

vo veci C-171/82,

ktorej predmetom je návrh predložený Súdnemu dvoru podľa článku 177 Zmluvy o EHS zo strany Tribunal de Grande Instance (krajský súd), Lyon, ktorým navrhuje, vo vzťahu ku konaniu pred uvedeným súdom, medzi

BIAGIO VALENTINI

a

ASSEDIC, ASSOCIATION POUR L'EMPLOI DANS L'INDUSTRIE ET LE COMMERCE (Spoločnosť pre zamestnanie v priemysle a obchode), LYON,

aby rozhodol o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu článku 46 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny pohybujúcich sa v rámci Spoločenstva (Ú. v. ES L 1971 (II), s. 416) a výkladu článku 51 Zmluvy o EHS,

SÚDNY DVOR

v zložení: predseda: J. Mertens de Wilmars, predsedovia komôr: P. Pescatore, A. O'Keefe a U. Everling, sudcovia: lord Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann, Y. Galmot a C. Kakouris,

generálny advokát: G. F. Mancini,
tajomník: P. Heim,

vyhlásil tento

ROZSUDOK

Skutkový stav a otázky

Skutkový stav tejto veci, postup a písomné pripomienky predložené podľa článku 20 Protokolu k štatútu Súdneho dvora Európskeho spoločenstva možno zhrnúť takto:

1 – Skutkový stav a písomná časť konania

1. Biago Valentini, taliansky štátny príslušník, ktorý sa narodil 25. marca 1914 a býva vo Francúzsku, pracoval najprv v Taliansku a potom vo Francúzsku. V Taliansku pracoval do roku 1957, z dôvodu tejto skutočnosti očakával od 60. roku veku starobný dôchodok v sume

rovnajúcej sa 15 francúzskym frankom na deň. Dôchodok, na ktorý prispieval, vypláca Istituto Nazionale per la Previdenza Sociale (Národný inštitút pre sociálnu starostlivosť). Následne od 1. apríla 1963 do 23. septembra 1977 bol zamestnaný ako tesár vo Francúzsku vo Villeurbanne (Rhône). V roku 1977 vo veku 63 rokov zanechal prácu a požiadal Association pour L'Emploi dans l'Industrie et le Commerce (ďalej „spoločnosť“), Lyon, aby mu vyplatila podľa „systému zaručeného príjmu“, ktorý bol ustanovený na základe zmien a doplnení z 13. júna 1977 prílohy k nariadeniu určujúcemu osobitné príspevky, ktoré sa týkajú situácie, keď má nezamestnaný pracovník viac ako 60 rokov. Tento systém ukladá, že pracovník, ktorý je na dôchodku, môže požadovať dávky rovnajúce sa dennému podielu 70% jeho priemerného denného zárobku, ktorý je vypočítaný z toho istého základu ako osobitná dávka v nezamestnanosti, vo všeobecnosti, povedané na základe priemerného denného zárobku z predošlých troch mesiacov.

Z dokumentov a informácií predložených účastníkmi na účely konania vyplýva, že „systém zaručeného príjmu“ sa odvodzuje zo spoločného systému, ktorý je vo Francúzsku stanovený dohodou medzi vedením a zamestnancami.

Zmeny a doplnenia z 13. júna 1977 odsúhlasil štát a Union Nationale Interprofessionnelle pour l'Emploi dans l'Industrie et le Commerce (Národná medziodborová organizácia pre zamestnanie v obchode a priemysle, ďalej „medziodborová organizácia“), podľa článku 351 – 8 Code de Travail (Zákonník práce) a v rámci systému Vnútroštátnej medziodborovej dohody z 13. júna 1977, ktorá doplnila a zmenila Národnú medziodborovú dohodu z 27. marca 1972. Tieto dve dohody sú prílohou k dohode z 31. decembra 1958, ktorá určuje systém poistenia v nezamestnanosti zavedením vnútroštátneho medziodborového systému osobitných dávok pre nezamestnaných pracovníkov v priemysle a obchode. Systém spravuje medziodborová organizácia a Spoločnosť, inak povedané, nie inštitúcie vytvorené štátom, ale nezávislé orgány. Dohoda z 27. marca 1972 ustanovila dodatočnú dávku rovnajúcu sa 70% predošlého zárobku, ktorá sa platí príjemcom dávok podľa systému poistenia v nezamestnanosti, ak boli prepustení z práce po dosiahnutí 60 rokov veku a ak navyše splnili určité osobitné podmienky. Dohoda z 13. júna 1977 dočasne rozšírila tento systém na pracovníkov, ktorí sú starší ako 60 rokov veku a odišli predčasne do dôchodku, a dočasne zmenila určité ustanovenia predošlej dohody a nariadenia, ktoré tvorí prílohu k nej. Dohoda z 13. júna 1977 nadobudla platnosť 11. júla 1977. Spočiatku bola jej platnosť obmedzená do 31. marca 1979, ale následne bola predĺžená.

V súlade s touto dohodou na účel získania oprávnenia na dávku príjmu, musí pracovník splniť päť podmienok:

Po prvé, jeho pracovná zmluva musí byť skončená buď na základe prepustenia pre nadbytočnosť, alebo na základe budúceho odchodu do dôchodku;

Po druhé, musí mať najmenej 60 rokov;

Po tretie, musel prispievať 10 rokov do systému sociálneho zabezpečenia pre pracovníkov na základe toho, že pracoval v oblasti uplatnenia systému poistenia v nezamestnanosti, a poskytnúť dôkaz o jednoročnom nepretržitom zamestnaní v jednom, alebo viacerých podnikoch počas piatich rokoch, ktoré predchádzajú jeho prepusteniu pre nadbytočnosť alebo odchodu do dôchodku;

Po štvrté, keď si podáva žiadosť, nemusí mať nárok na to, aby dostal starobný dôchodok podľa systému sociálneho zabezpečenia v miere, ktorá sa uplatňuje pre vek 65 rokov, alebo doplnkový dôchodok priznaný bez použitia koeficientu z hľadiska predčasného odchodu do dôchodku;

Po piate, nesmie byť príjemcom starobného dôchodku zo sociálneho zabezpečenia.

Článok 2 ods. 2 predmetnej dohody ukladá, že pracovníci, ktorí poberajú starobný dôchodok pred skončením pracovnej zmluvy, sú oprávnení na dávky, ale že suma takýchto dávok je znížená o požadované starobné príspevky tak, že najvyššia hranica nepresiahne 70% predošlého platu. V súlade s týmto ustanovením článok 38 vyššie uvedeného dodatku v znení z 21. septembra 1979 stanovuje, že pracovníci, ktorí poberajú dávku v starobe po zvyšok života predtým, ako bola ich pracovná zmluva ukončená, poberajú dennú dávku podľa systému zaručeného príjmu, ktorá je znížená tak, že keď sa spočíta dávka v starobe na jeden deň, celková suma dvoch dávok predstavuje maximálne 70% referenčného denného zárobku.

Každá dávka v starobe, inými slovami každá dávka po odchode do dôchodku, alebo dôchodok priznaný podľa všeobecného systému, osobitného systému alebo individuálneho systému sa musí započítať pre priznanie a výpočet dávky zaručeného príjmu, bez ohľadu na to, či ide o celkový alebo čiastkový dôchodok alebo o dávku po odchode do dôchodku.

Spoločnosť akceptovala nárok pána Valentiniho, priznala mu náhradný plat rovnajúci sa 70% jeho bývalého platu. Túto čiastku však odpočítala zo sumy jeho talianskeho starobného dôchodku, ktorú pán Valentini získal v Taliansku, odvolajúc sa na článok 2 ods. 2 vyššie uvedenej medziodborovej dohody z 13. júna 1977. Z hľadiska tejto skutočnosti tak pán Valentini dostal taliansky starobný dôchodok v dennej sadzbe 15 francúzskych frankov, pretože jeho zárobok činil 84,90 FF, Spoločnosť uvážila v súlade s predmetným nariadením zodpovedajúcu revalorizáciu a vypočítala jeho dennú dávku počas trvania počiatočného nároku na 47,05 FF (od 23. septembra 1977), čo zvýšila na 57,60 FF (od 1. apríla 1978).

K 14. máju 1980 pán Valentini predložil pred Tribunal de Grande Instance, Lyon, žalobu proti Spoločnosti, a žiadal, aby tento súd vyhlásil, „že zníženie prídavku jeho zaručeného príjmu bolo neoprávnené“, a nariadil Spoločnosti vyplatiť čiastky, ktoré mu boli od 23. septembra 1977 neoprávnené zrazené“. Tvrdil, že skutočnosť, že pri výpočte prídavku bol zohľadnený jeho taliansky dôchodok, znamená porušenie článkov 7, 48 a 51 Zmluvy o EHS.

Čo sa týka Spoločnosti, táto požiadala Tribunal de Grande Instance, aby odmietol žalobu pána Valentiniho na základe článku 51 Zmluvy o EHS a článku 67 nariadenia (EHS) č. 1408/71 Rady, v súlade s ktorými, podľa názoru spoločnosti, pracovník, ktorý sa dá k dispozícii službám zamestnanosti členského štátu, v ktorom býva, dostáva dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu, v ktorom bol zaregistrovaný ako nezamestnaný. Trvá na tom, že neuplatnenie zákazu prekrývania by zaradilo žalujúcu stranu do priaznivejšej pozície než pracujúceho s francúzskou štátnou príslušnosťou.

So zreteľom na skutočnosť, že žalujúca strana sa spolieha na ustanovenia práva Spoločenstva, Tribunal de Grande Instance, Lyon, rozsudkom z 2. júna 1982 sa rozhodol prerušiť konanie:

„Dovtedy, kým Súdny dvor Európskych spoločenstiev, vyložiac článok 46 nariadenia č. 1408/71 zo 14. júna 1971 a článok 51 Rímskej zmluvy, nevyhlási, či pri uplatňovaní uvedených ustanovení pracovník s talianskou štátnou príslušnosťou bývajúcí vo Francúzsku,

ktorý poberá starobný dôchodok vyplácaný v Taliansku od 60 rokov veku a ktorý poberá vo Francúzsku zaručený príjem vo výške 70% jeho denného zárobku, ako bolo ustanovené v dodatku z 13. júna 1977 k prílohe k nariadeniu o dávkach pre nezamestnaných, môže si nárokovať vyplácanie talianskeho dôchodku súbežne s francúzskym príspevkom vo výške 70% denného zárobku, alebo či, na druhej strane, francúzska organizácia, konkrétne Association pour l'Emploi dans l'Industrie et le Commerce, je oprávnená znížiť uvedenú dávku o sumu vyplatenú talianskou inštitúciou.“

2. Rozsudok s návrhom na začatie konania o prejudiciálnej otázke bol doručený do registra vedeného v kancelárii Súdneho dvora 24. júna 1982.

V zhode s článkom 20 Protokolu k štatútu Súdneho dvora Európskeho hospodárskeho spoločenstva písomné pripomienky predložili:

Spoločnosť, v zastúpení: Philippe Lafarge, z komory advokátov v Paríži, francúzska vláda, v zastúpení: Jean-Paul Costes, generálny tajomník Comité Interministériel pour les Questions de Coopération Economique Européenne (Medzirezortný výbor pre otázky európskej hospodárskej spolupráce), splnomocnený zástupca, talianska vláda, v zastúpení: Pier Giorgio Ferri, Avvocato dello Stato, a Európska komisia, v zastúpení: Jean Amphoux, právny zástupca, z právneho oddelenia, splnomocnený zástupca.

Po vypočutí správy sudcu-spravodajcu a stanoviska generálneho advokáta rozhodol Súdny dvor otvoriť ústne konanie bez prípravného vyšetrovania. Požiadal však francúzsku vládu, aby do 1. marca 1983 poskytla Súdnemu dvoru doplnkové informácie týkajúce sa francúzskeho systému predčasného odchodu do dôchodku, ktorý sa uplatnil v tejto veci, predovšetkým text dohody z 31. decembra 1958 a medziodborových dohôd, ktoré sa týkajú „systému zaručeného príjmu“, konkrétne Národnej medziodborovej dohody z 27. marca 1972 a doplnku z 13. júna 1977 k prílohe k nariadeniu, ktorým sa upravujú osobitné príspevky vzťahujúce sa na situáciu nezamestnaných nad 60 rokov veku a príslušné zmeny a doplnenia. Okrem toho požiadal Komisiu, aby predložila do 1. marca 1983 analytickú tabuľku platných systémov predčasného odchodu do dôchodku v členských štátoch a pripravila porovnávaciu štúdiu zásad starobného poistenia. Komisia a francúzska vláda predložili svoje odpovede na požiadavku Súdneho dvora 24. februára, respektíve 2. marca 1983.

II – Pripomienky zúčastnených strán

1. Pripomienky žalovanej strany v hlavnom konaní

Žalovaná strana v hlavnom konaní zastáva názor, že článok 46 nariadenia č. 1408/71, ktorý sa týka starobných dôchodkov a príspevku v prípade úmrtia, nie je uplatniteľný v kontexte dávok toho druhu, ktoré predpokladá Národná medziodborová dohoda z 13. júna 1977 a doplnok z toho istého dátumu. Upozorňuje na to, že dávka vyplácaná pánovi Valentinimu nie je dávka v starobe, ale dávka v nezamestnanosti priznaná nezamestnaným pracovníkom nad 60 rokov veku. Pokiaľ ide o právny charakter predmetných dávok, poznamenáva, že príspevky sú financované a platené inštitúciami systému poistenia v nezamestnanosti, orgánmi, ktoré sú úplne nezávislé od dôchodkových inštitúcií. Navyše, získanie nároku je podmienené registráciou príjemcu na úradoch Agence Nationale pour l'Emploi (Národný úrad práce). Nárok na príspevok a výpočet príspevku nie sú podmienené rokmi služby, ako v prípade starobného dôchodku. Okrem toho, nárok sa počíta tým istým spôsobom a za tých istých

podmienok, ako v prípade dávok v nezamestnanosti. Navyše, druhé uvedené dávky majú obmedzené trvanie a platba sa musí zastaviť ihneď, ako príjemca dosiahne zvyčajný dôchodkový vek. Žalovaná strana poznamenáva, že prídavok zaručeného príjmu je „príspevkom v nezamestnanosti, ktorý má úplne iný charakter ako starobný dôchodok“, takže ustanovenia oprávňujúce za určitých podmienok prekryvanie starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo pozostalostného dôchodku, na ktoré odkazuje článok 46, nie sú v tomto prípade uplatniteľné.

Toto platí aj pri ustanoveniach článku 51 Zmluvy o EHS, ktoré ustanovujú princíp sčítania dôb poistenia v prípade migrujúcich pracovníkov na účel nadobudnutia sociálnych dávok a vypočítania sumy. Avšak na účel stanovenia a vypočítania nároku pána Valentiniho na dávku v nezamestnanosti nebolo potrebné vziať do úvahy prácu vykonávanú v inom členskom štáte, než vo Francúzsku, takže uplatnenie koordinačných pravidiel sa nezvažovalo.

2. Pripomienky francúzskej vlády

Francúzska vláda nepopiera, že systém poistenia v nezamestnanosti ustanovený predmetnými dohodami spadá do rozsahu nariadenia Rady č. 1408/41 vzhľadom na to, že dohodu z 31. decembra 1958 oznámil predseda Rady Európskych spoločenstiev a bola zverejnená 6. apríla 1973, v súlade s článkom 1 písmeno j a článkom 96 nariadenia č. 1408/71. Zastáva však stanovisko, že článok 46 tohto nariadenia nemôže byť v tomto prípade uplatniteľný, keďže predmetná dávka nie je starobný dôchodok, ale dávka v nezamestnanosti, ktorá spadá pod kapitolu 6 predmetného nariadenia. Vyplýva to zo skutočnosti, že dávka je vyplácaná a financovaná inštitúciami systémov poistenia v nezamestnanosti, ktoré sú vo Francúzsku oddelené od inštitúcií sociálneho zabezpečenia, ktoré spravujú starobné dôchodky.

Ďalej pravidlá na priznanie dávky sú identické s tými, ktoré sa uplatnia pre dávku v nezamestnanosti, a jej príjemcovia musia byť zaregistrovaní v Agence Nationale pour l'Emploi. V tomto ohľade Súdny dvor výslovne rozhodol najmä vo svojich rozsudkoch z 9. júla 1975 (vec 20/75 *Gaetano d'Amico* (1975) Zb. rozh. ESD 891) a z 27. mája 1982 (vec 227/81 *Aubin proti Union National Interprofessionnelle* (1982) Zb. rozh. ESD 1991), že takáto registrácia je potrebná v súvislosti s nezamestnanosťou.

Francúzska vláda sa odvoláva aj na skutočnosť, že platba dávky sa zastavuje ku dňu, ku ktorému príjemca opäť začína pracovať, či už pre zamestnávateľa, alebo nie – čo nevylučuje starobný dôchodok. Charakteristika systému zaručeného príjmu ukazuje, že je integrálnou súčasťou systému dávok v nezamestnanosti, a predstavuje iba jej určitú variáciu. Na druhej strane, ustanovenia týkajúce sa neprekryvania dávok v starobe, invalidite a pre prípad smrti a judikatúra Súdneho dvora, ktorá sa ich týka, nie sú uplatniteľné vzhľadom na to, že spadajú pod kapitolu 3 nariadenia č. 1408/71, kým ustanovenia o nezamestnanosti spadajú pod kapitolu 6 a neustanovujú pravidlo, ktoré požaduje sčítanie dôb pre túto dávku. V skutočnosti to vylučujú vzhľadom na to, že ponúkajú pracovníkovi, aby si vybral, či sa zapojí do systému dávok v nezamestnanosti v štáte, v ktorom bol naposledy zamestnaný, alebo či si bude nárokovať dávky v štáte, v ktorom býva.

Napokon, francúzska vláda zastáva názor, že z hľadiska prekryvania dávky v nezamestnanosti s dávkami, ktoré sú platené podľa právnych predpisov iného členského štátu, príslušné ustanovenia článku 12 ods. 2, ktoré sú jediné uplatniteľné ustanovenia v tomto prípade,

ukazujú, ako nedávno potvrdil Súdny dvor, že právo Spoločenstva nezabraňuje členským štátom prijatie zákonných ustanovení pre obmedzenie, pozastavenie alebo odňatie dávok.

Preto by bolo vhodné, keby Súdny dvor vyhlásil, že článok 46 nariadenia č. 1408/71 sa nemôže uplatniť pre dávky v nezamestnanosti uvedené v kapitole 6 tohto nariadenia, a že z judikatúry Súdneho dvoru o prekrývaní dávok v nezamestnanosti a z výkladu Súdneho dvoru k prvej vete článku 12 ods. 2 predmetného nariadenia, ktorá sa týka prekrývania rôznych druhov dávok, vyplýva, že členský štát je oprávnený uplatniť svoje vnútroštátne ustanovenia, ktoré zabraňujú prekrývaniu dávok u občanov Spoločenstva, ktorí sú oprávnení poberať starobný dôchodok vyplácaný úradmi jedného z členských štátov a dostávať prídavok zaručeného príjmu v druhom štáte.

3. Pripomienky talianskej vlády

Na druhej strane talianska vláda odporúča, aby bola predmetná otázka zodpovedaná kladne na základe toho, že nariadenie č. 1408/71, ako Súdny dvor ustanovil vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, sa má vykladať spôsobom priaznivým pre migrujúcich pracovníkov. Okrem toho Súdny dvor ustanovil jednoznačnú zásadu, že striktné obmedzenia sa musia uložiť na podmienky, pri ktorých sú opatrenia proti prekrývaniu prípustné, a vyložil ustanovenia č.1408/71 v tom zmysle, a v miere, v ktorej vykonávajú ciele ustanovené v Zmluve, obzvlášť tie, ktoré sa vzťahujú na článok 51 písmeno a) a b). Talianska vláda rozhodla, že obzvlášť ak sa ukáže, že uplatnenie vnútroštátnych právnych predpisov je menej výhodné, než systém sčítania dôb a rozdelenia ustanovený článkom 46 ods. 1 nariadenia č. 1408/71, musí sa uplatniť druhý uvedený systém (rozsudok zo 14. marca 1978, vec 98/77 *Schaap* (1978), Zb. rozh. ESD s. 707). Podmienky, za ktorých je prípustné znížiť dávky sociálneho zabezpečenia vymedzené v článku 46 ods. 1 a 2, sú definované v článku 46 ods. 3. Súdny dvor obmedzil uplatnenie uvedeného ustanovenia výhradne na veci, v ktorých sa zdá byť nevyhnutné odvolať sa na ujednanie o sčítaní dôb poistenia na účel získania práva na dávky sociálneho zabezpečenia. Za všetkých ostatných okolností obmedzenie z dôvodu prekrývania stanovené v uvedenom opatrení nie je v zhode s článkom 51 Zmluvy. Opatrenia, ktorými sa vykonáva obmedzenie, preto nie sú prípustné ani podľa článku 46 ods. 2, ani článku 12 ods. 2 nariadenia č.1408/71. Súdny dvor by mal preto odpovedať na predmetnú otázku kladne.

4.Pripomienky Komisie

Komisia zastáva názor, že v zásade nie je možné vylúčiť to, že nariadenie č. 1408/71 môže byť uplatniteľné na francúzske ustanovenia, ktoré sa týkajú prídavku zaručeného príjmu, napriek ich zmluvnému pôvodu, pretože sa na ne vzťahuje vyhlásenie francúzskej vlády urobené v súlade s článkom 1 písmeno (j) uvedeného nariadenia listom z 23. marca 1972 (Ú. v. ES L 90, 6. apríl 1973, s. 1). Komisia však usudzuje aj to, že priznanie prídavku typu zaručeného príjmu ustanovené francúzskym systémom predčasného odchodu do dôchodku nepatrí do oblasti uplatňovania článku 46 nariadenia č.1408/71.

Ustanovenia týkajúce sa starobných dávok (články 44 až 51 nariadenia č. 1408/71) ani tie, ktoré sa týkajú dávok v nezamestnanosti (články 67 až 71), nie sú vhodné na zváženie osobitného charakteru takých dávok, ako je prídavok zaručeného príjmu. Uvedené ustanovenia boli založené na tradičnom pohľade na predmetné dávky a pravidlá ustanovené v súlade s nimi nie sú celkom primerané. Z toho dôvodu Komisia navrhla Rade osobitné

pravidlá na koordináciu systémov predčasného odchodu do dôchodku (Ú. v. ES C 169, 9. júl 1980, s. 22).

Na jednej strane, účinok uplatnenia ustanovení, ktoré sa týkajú koordinácie priznania starobných dôchodkov, by mohol zmeniť vzťahy medzi vyplácanými dávkami a systémom zaručeného príjmu, rovnako ako predĺženie poistenia v nezamestnanosti, tak ako to formulovali a upravovali vnútroštátne ustanovenia. Mohlo by to oslabiť najmä prepojenie medzi sumou vyplácanej dávky, sumou zaručeného príjmu a zohľadnenie sumy dávok odlišného druhu. Do úvahy sa musí brať aj reálny faktor, akým je relatívne krátke obdobie dávok zaručeného príjmu, ktoré sa vyplácajú iba do priznania správne nazývaných dávok v starobe.

Na druhej strane, uplatnenie ustanovení, ktoré sa týkajú dávok v nezamestnanosti, by malo naznačiť tesnú spojitosť medzi ich poskytnutím a dostupnosťou príslušnej osoby na trhu práce príslušného štátu, keď zámerom systému zaručeného príjmu je odchod príjemcov z trhu práce. Z toho dôvodu je neospravedliteľné presadzovanie podmienky bydliska vo vzťahu k uvedeným príjemcom, ktorá môže byť uložená ako podmienka pre vyplácanie dávok v nezamestnanosti.

Pokiaľ ide o prekrývanie prídavkov zaručeného príjmu v členskom štáte a práva na starobný dôchodok, ktoré bolo nadobudnuté v inom členskom štáte, Komisia podotýka, že účelom článku 46 spolu s článkom 12 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 je určiť výlučne prekrývanie dávok toho istého druhu, obzvlášť starobných a invalidných dôchodkov. Myslí si, že obsah dávok toho istého druhu bol Súdny dvorom vykladaný zoširoka, ale že k takémuto výkladu bude možno postačujúci stupeň porovnania ktorý je požadovaný medzi dávkami, platenými spoločne. V tomto prípade takáto porovnateľnosť nie je.

Pokiaľ ide o článok 51 Zmluvy o EHS, Komisia zastáva názor, že právo Spoločenstva nebráni členským štátom uplatňovať ich ustanovenia proti prekrývaniu dávok, ako sú stanovenie podmienok pre nadobudnutie, zachovanie, stratu alebo pozastavenie práva na dávky sociálneho zabezpečenia, ktoré sú splatné pre príslušné osoby v iných členských štátoch. Z toho dôvodu sa také podmienky týkajú občanov všetkých členských štátov bez rozdielu. Pravidlo ustanovené v článku 38 nariadenia, ktoré stanovuje osobitné dávky pre nezamestnaných nad 60 rokov veku, v súlade s ktorým bol prídavok zaručeného príjmu znížený o sumu starobného dôchodku, platí rovnako pre francúzskych štátnych príslušníkov, ktorí sú v tom istom postavení, a vyplatená dávka nie je znížená o čiastku, ktorá je viac než úmerná k dávke zo zahraničia, na základe ktorej je vykonané zníženie. V tomto prípade nedošlo k diskriminácii.

Na základe uvedených úvah Komisia navrhuje, aby sa v odpovedi na stanovenú otázku uviedlo, že priznanie prídavku zaručeného príjmu tohto druhu, ktorý bol poskytnutý podľa francúzskeho systému poistenia v nezamestnanosti, nepatrí do oblasti uplatňovania článku 46 nariadenia č. 1408/71.

III - Zhrnutie písomných pripomienok predložených v odpovedi na otázku položenú Súdnym dvorom

Komisia na žiadosť Súdneho dvora predložila analytickú tabuľku systémov predčasného odchodu do dôchodku platných v členských štátoch a prezentovala porovnávaciu štúdiu

systémov predčasného odchodu do dôchodku a starobného poistenia. Na základe tohto skúmania usudzuje, že systémy predčasného odchodu do dôchodku sú odlišné od systémov poistenia v nezamestnanosti tým, že od poberateľov sa už nežiada, aby boli dostupní na trhu práce, ako sa to od nich požaduje pri udeľovaní obvyklých dávok v nezamestnanosti. Okrem toho, podľa názoru Komisie, tieto systémy sa môžu odlišovať od dávok starobného poistenia početnými črtami, napríklad ich dočasným charakterom a závislosťou od ekonomickej situácie, výpočtom sumy vyplácanej na ich základe a s výnimkou dôchodku pri predčasnom odchode do dôchodku, ktorý je zavedený v Belgicku, ich financovaním.

Francúzska vláda predložila Súdnemu dvoru ustanovenia týkajúce sa francúzskeho systému predčasného odchodu do dôchodku uplatniteľné v tomto prípade.

IV – Ústne konanie

Žalované strany v hlavnom konaní, francúzska vláda, talianska vláda a Komisia predložili ústne zdôvodnenia na pojednávaní 23. apríla 1983. K otázke dostupnosti príjemcov prídavku zaručeného príjmu na trhu práce zástupcovia žalovanej strany v hlavnom konaní, francúzskej vlády a Komisie stanovili, že poberatelia musia byť zaregistrovaní ako nezamestnaní na Agence Nationale pour l'Emploi. Nevyžaduje sa však od nich, aby sa podpísali, a nie sú povinní akceptovať prácu pod hrozbou straty predmetných dávok. Okrem toho nie sú registrovaní na účely vnútroštátnej štatistiky ako osoby hľadajúce si prácu.

Generálny advokát predložil svoje stanovisko na pojednávaní 18. mája 1983.

Rozhodnutie

1. Uznesením z 2. júna 1982, ktoré Súdny dvor prijal 24. júna 1982 Tribunal de Grande Instance (krajský súd) na základe článku 177 Zmluvy o EHS predložil Súdnemu dvoru návrh na začatie konania o prejudiciálnej otázke s otázkou týkajúcou sa výkladu článku 48 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny pohybujúcich sa v rámci Spoločenstva (Ú. v. ES L 1971 (II), s. 416) a výkladu článku 51 Zmluvy o EHS.
2. Uvedená otázka bola vznesená v súvislosti s konaním medzi Biagom Valentinim a Association pour L'Emploi dans l'Industrie et le Commerce (Spoločnosť pre zamestnanie v priemysle a obchode, ďalej ako „spoločnosť“), Lyon.
3. Pán Valentini, taliansky štátny príslušník, pracoval v Taliansku od roku 1957 a z tohto dôvodu očakával od 60. roku veku, inými slovami od roku 1974, starobný dôchodok v sume rovnajúcej sa 15 francúzskych frankov na deň, ktorý vypláca Istituto Nazionale per la Previdenza Sociale (Národný inštitút pre sociálnu starostlivosť).
4. Následne, od roku 1963 do roku 1977, pán Valentini pracoval vo Francúzsku a vzhľadom na to očakával od veku 63 rokov, t. j. odkedy zanechal svoje platené zamestnanie v druhom z uvedených rokov, prídavky podľa dôchodkového systému zaručeného príjmu.

5. Dôchodkový systém zaručeného príjmu bol vo Francúzsku dočasne založený vnútroštátnou medziodborovou dohodou z 13. júna 1977, ktorá doplnila a zmenila vnútroštátnu medziodborovú dohodu z 27. marca 1972 k dôchodkovému systému zaručeného príjmu, ktorá následne doplnila nariadenie, ktoré bolo prílohou k dohode z 31. decembra 1958, ktorou sa ustanovil vnútroštátny medziodborový systém poistenia v nezamestnanosti a ktorá sa zakladá na článku 351 – 5 Code de Travail (Zákonník práce). Uvedený systém je spravovaný úradmi Spoločnosti, ktoré spravujú aj fondy systému a fungujú ako členovia Union Nationale Interprofessionnelle pour l'Emploi dans l'Industrie et le Commerce (Vnútroštátna medziodborová organizácia pre zamestnanie v obchode a priemysle).
6. Prídavky vyplácané podľa systému zaručeného príjmu sa priznávajú pracovníkom nad 60 rokov veku, ktorí odchádzajú do dôchodku za podmienky, že 10 rokov prispievali do systému sociálneho zabezpečenia pre pracovníkov z toho titulu, že pracovali v oblasti uplatňovania systému poistenia v nezamestnanosti a že poskytnú dôkaz o jednoročnom nepretržitom zamestnaní v jednom alebo viacerých podnikoch počas piatich rokoch, ktoré predchádzajú ich odchodu do dôchodku.
7. Predmetné dávky predstavujú denný podiel zo 70% priemerného denného zárobku počas posledných troch mesiacov zamestnania. Môžu sa však obmedziť v súlade s článkom 38 novely z 13. júna 1977 k prílohe k nariadeniu, ktorým sa ustanovuje systém osobitných dávok, ktoré sa týkajú situácie, keď má nezamestnaný pracovník viac ako 60 rokov. Uvedené ustanovenie, ktoré je súčasťou vyššie uvedenej medziodborovej dohody z 13. júna 1977, požaduje obmedzenie predmetných dávok „tak, že keď sa spočíta dávka v starobe na jeden deň, celková suma dvoch dávok predstavuje maximálne 70% referenčného denného zárobku“.
8. Spoločnosť, Lyon, akceptovala nárok pána Valentiniho na prídavky zaručeného príjmu, pre ktoré splňal podmienky výlučne na základe práce vo Francúzsku. Spoločnosť mu však odpočítala čiastku jeho talianskeho starobného dôchodku, ktorá činila 15 francúzskych frankov na deň, od vyplácanej dennej čiastky, aby najvyššia hranica oboch dávok nepresiahla 70% jeho predošlého denného zárobku.
9. Pán Valentini podal žalobu proti tejto metóde výpočtu pred Tribunal de Grande Instance, Lyon, ktorý sa rozhodol prerušiť konanie:

„Dovtedy, kým Súdny dvor Európskych spoločenstiev, vyložiac článok 46 nariadenia č. 1408/71 zo 14. júna 1971 a článok 51 Rímskej zmluvy, nevyhlási, či pri uplatňovaní uvedených ustanovení pracovník s talianskou štátnou príslušnosťou bývajúcí vo Francúzsku, ktorý poberá starobný dôchodok vyplácaný v Taliansku od 60 rokov veku a ktorý poberá vo Francúzsku zaručený príjem vo výške 70% jeho denného zárobku, ako bolo ustanovené v dodatku z 13. júna 1977 k prílohe k nariadeniu o dávkach pre nezamestnaných, môže si nárokovať vyplácanie talianskeho dôchodku súbežne s francúzskym príspevkom vo výške 70% denného zárobku, alebo či, na druhej strane, francúzska organizácia, konkrétne Association pour l'Emploi dans l'Industrie et le Commerce, je oprávnená znížiť uvedenú dávku o sumu vyplatenú talianskou inštitúciou.“
- 10 Z uznesenia vnútroštátneho súdu vyplýva, že predloženou otázkou sa v podstate snaží zistiť, či dávky takého druhu, ako sú prídavky na základe systému zaručeného príjmu

v prípade odchodu do dôchodku, ktoré sa poskytujú podľa príslušných francúzskych ustanovení, patria do oblasti uplatnenia článku 46 nariadenia č. 1408/71 v tom zmysle, že vylučujú uplatnenie vnútroštátnych ustanovení proti prekryvaniu. Presnejšie, táto otázka má dve časti: prvá je orientovaná na zistenie, či prídavok toho druhu, ktorý sa vypláca na základe systému zaručeného príjmu, je toho istého druhu ako starobný dôchodok v zmysle hore uvedeného nariadenia; druhou časťou sa súd snaží zistiť, či, so zreteľom na charakter príslušných dávok a na základe článku 51 Zmluvy o EHS, sú uplatniteľné vnútroštátne ustanovenia alebo ustanovenia Spoločenstva.

11. Pokiaľ ide o odpoveď na prvú časť otázky, žalovaná strana v hlavnom konaní, francúzska vláda a Komisia, upozorňujú, že prídavky takého druhu, ako sú tie, ktoré sú priznané podľa dôchodkového systému zaručeného príjmu vo Francúzsku, nemožno považovať za dávky v starobe, pretože ako Spoločnosť, Lyon a francúzska vláda tvrdia, predmetné dávky sú dávky v nezamestnanosti, alebo preto, ako uvádza Komisia, lebo predmetné dávky patria do osobitnej kategórie, na ktorú sa nevzťahuje nariadenie č. 1408/71, takže takéto dávky sa nemôžu považovať za dávky „toho istého druhu“ ako starobné dôchodky.
12. Na druhej strane, talianska vláda tvrdí, že takéto dávky sa musia považovať za dávky toho istého druhu ako dávky v starobe, z hľadiska všetkých ich zložiek, a najmä faktora veku.
13. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora dávky sociálneho zabezpečenia sa musia bez ohľadu na zvláštne charakteristiky jednotlivých vnútroštátnych zákonov považovať za dávky toho istého druhu, keď ich zámer a cieľ, spolu so základom, z ktorého sú vypočítané, a podmienky pre ich priznanie sú identické. Na druhej strane, charakteristiky, ktoré sú čisto formálne, sa nesmú považovať za relevantné kritériá pre klasifikáciu predmetných dávok.
14. V súvislosti s tým treba poznamenať, že základná charakteristika dávok v starobe uvedených v článku 4 ods. 1 písmeno c a v článku 46 nariadenia č. 1408/71 vyplýva zo skutočnosti, že sú určené na ochranu prostriedkov na živobytie osôb, ktoré po dosiahnutí určitého veku odídu zo zamestnania a už sa od nich potom nepožaduje, aby boli k dispozícii Úradu práce na účely práce. Okrem toho, systém spojenia a rozvrhnutia dávok stanovených článkom 46 je založený na predpoklade, že dávky sú obvykle financované a priznané na základe vlastných príspevkov príjemcu a sú vypočítané zohľadnením dĺžky času, počas ktorého prispieval do systému poistenia.
15. Vyplýva to aj zo všetkých ustanovení kapitoly 3 hlavy 3 nariadenia č. 1408/71, najmä z jej článku 45 a z cieľov stanovených v šiestom úvodnom ustanovení preambuly, podľa ktorej sa ciele nariadenia „musia docieľiť najmä sčítaním všetkých období, ktoré sa berú do úvahy na základe jednotlivých vnútroštátnych právnych predpisov, na účel poskytnutia a poberania práva na dávku a pre vypočítanie výšky dávok“, v ôsmom úvodnom ustanovení, ktoré sa výslovne vzťahuje na starobné dôchodky, právo na ktoré bolo v jednotlivých členských štátoch nadobudnuté na základe obdobia poistenia.
16. Preto, hoci sú dávky predmetného druhu do určitej miery podobné dávkam v starobe, čo sa týka „ich zámeru a cieľa, ktorým je najmä garancia prostriedkov na živobytie osôb, ktoré dosiahli určitý vek, jasne sa od nich odlišujú, pokiaľ ide o základ, z ktorého sa vypočítavajú, a podmienky pre ich poskytnutie, vzhľadom na systém sčítania a rozdelenia dávok, ktorý je základom nariadenia č. 1408/71.

17. Dávky pri odchode do dôchodku sa líšia aj v tom, že sledujú cieľ týkajúci sa politiky zamestnanosti vzhľadom na to, že pomáhajú uvoľniť miesta, ktoré zastávajú pracovníci, ktorí sú takmer v dôchodkovom veku, v prospech mladších nezamestnaných osôb, čo je cieľ, ktorý sa má stať očividným po vykonaní nariadenia č. 1408/71, v kontexte ekonomických kríz, ktoré postihli Spoločenstvo pred niekoľkými rokmi.
18. Na dôvažok treba poznamenať, že Komisia predložila Rade návrh na doplnenie nariadenia č. 1408/71, aby vzala do úvahy osobitné črty dávok predmetného druhu.
19. Z toho dôvodu treba uviesť, že predmetné dávky nemožno považovať za dávky toho istého druhu, ako sú starobné dôchodky uvedené v článku 46 nariadenia č. 1408/71.
20. Pokiaľ ide o druhú časť predmetnej otázky, ktorá sa týka uplatniteľnosti vnútroštátnych ustanovení proti prekrývaniu, treba pripomenúť, že podľa článku 12 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 právne ustanovenia členských štátov pre znižovanie, pozastavenie alebo odňatie dávok v prípade prekrývania dvoch alebo viacerých dávok sociálneho zabezpečenia sa môžu voči príjemcovi uplatniť, hoci právo na takúto dávku bolo nadobudnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu, pokiaľ uvedené dávky nie sú dávkami toho istého druhu, ako sú dávky priznané vzhľadom na invaliditu, starobu, úmrtie alebo chorobu z povolania.
21. Za týchto podmienok nie je dlhšie potrebné uvažovať nad otázkou, ktoré ustanovenia proti prekrývaniu sa uplatnia, ak predmetné dávky sú dávkami toho istého druhu ako starobné dávky v zmysle druhej vety článku 12 ods. 2 nariadenia č. 1408/71.
22. Okrem toho treba uviesť, že prvá veta článku 12 ods. 2 je v súlade s článkom 51 Zmluvy, pretože uvedené ustanovenie nezakazuje uplatnenie vnútroštátnych pravidiel proti prekrývaniu v prípadoch, keď dávky – ako sú predmetné dávky – nie sú toho istého druhu ako dávky priznané z dôvodu invalidity, staroby, smrti alebo choroby z povolania v zmysle nariadenia č. 1408/71. Pokiaľ sa uvedené vnútroštátne ustanovenia proti prekrývaniu použijú spôsobom, ktorý je rovnaký pre občanov všetkých členských štátov bez rozdielu ich štátnej príslušnosti, nedochádza v zmysle článku 48 Zmluvy o EHS k diskriminácii.
23. V odpovedi na otázku predloženú Súdnemu dvoru treba preto uviesť, že také dávky, ako sú prídavky na základe dôchodkového systému zaručeného príjmu stanoveného v príslušných francúzskych ustanoveniach, nepatria do pôsobnosti článku 46 nariadenia č. 1408/71 a že ak sa takéto dávky prekrývajú so starobnými dôchodkami z iných členských štátov, právo Spoločenstva nezamedzuje uplatnenie vnútroštátnych pravidiel proti prekrývaniu.

K trovám

- 24 Trovy konania, ktoré vznikli francúzskej vláde, talianskej vláde a Komisii Európskych spoločenstiev, ktorí predložili svoje stanoviská Súdnemu dvoru, nie sú vymáhateľné. Keďže toto konanie je pre účastníkov hlavného konania krokom v konaní prebiehajúcim pred vnútroštátnym súdom, rozhodnutie o trovách konania je záležitosťou tohto súdu.

Z týchto dôvodov,

SÚDNY DVOR,

v odpovedi na otázky, ktoré mu predložil Tribunal de Grande Instance, Lyon, uznesením z 2. júna 1982, rozhodol takto:

Dávky takého druhu, ako sú prídavky na základe dôchodkového systému zaručeného príjmu stanoveného v príslušných francúzskych ustanoveniach, nepatria do pôsobnosti článku 46 nariadenia č. 1408/71, a ak sa takéto prídavky prekrývajú so starobnými dôchodkami z iných členských štátov, právo Spoločenstva nezamedzuje uplatnenie vnútroštátnych pravidiel proti prekrývaniu.

	Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keeffe
Everling	Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans
Due	Bahlmann	Galmot	Kakouris

Tento rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 5. júla 1983.

P. Heim
tajomník

J. Mertens de Wilmars
predseda
